

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 P 263389 21 Rev
Banjaluka, 14.6.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci, u vijeću sastavljenom od sudija: Senada Tice, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Biljane Majkić Marinković, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja, K.s.FBiH, sa sjedištem u T., kojeg zastupa punomoćnik D.M., advokat iz B., protiv tuženog, K.s.BiH, sa sjedištem u B., kojeg zastupa punomoćnik B.P., advokat iz B., radi utvrđenja i naknade štete, vrijednost predmeta spora: 126.375,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 263389 21 Gž od 28.6.2021. godine, na sjednici održanoj 14.6.2022. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 263389 17 P od 04.12.2020. godine, odbijeni su zahtjevi tužitelja: da sud utvrdi da je tuženi izvršio diskriminaciju prema tužitelju, time što nije izdao rješenje za prijem tužitelja u članstvo K.s. u BiH, zbog političkog ili drugog mišljenja i ubjeđenja; da se naloži tuženom da mu na ime izgubljene dobiti po osnovu neizdatih rodovnika verifikovanih sa FCI pečatom, isplati iznos od 35.375,00 KM, za period od 01.12.2012. do 16.01.2020. godine, kao dana izrade nalaza i mišljenja, te iznos od 23.695,85 KM kao iznos obračunate i dospjele zakonske zatezne kamate na dan 16.01.2020. godine za prethodno naznačeni period, kao i zakonsku zateznu kamatu na iznos od 35.375,00 KM počevši od 17.01.2020. godine, pa do konačne isplate; da mu isplati iznos od 91.000,00 KM, po osnovu neodržanih kinoloških manifestacija, za period od 01.12.2012. do 16.01.2020. godine, kao dana izrade nalaza i mišljenja, te iznos od 48.843,07 KM kao iznos obračunate i dospjele zakonske zatezne kamate na dan 16.01.2020. godine, za prethodno naznačeni period, kao i zakonsku zateznu kamatu na iznos od 91.000,00 KM počevši od 17.01.2020. godine, pa do konačne isplate, te je odbijen zahtjev tužitelja za naknadu troškova parničnog postupka (stav 1. izreke). Odbačena je tužba u dijelu kojim je traženo da se naloži tuženom da izvrši radnje radi uklanjanja posljedica diskriminatornog postupanja, tako što će tužitelju izdati rješenje o prijemu u članstvo K.s. u BiH (stav 2. izreke).

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 263389 21 Gž od 28.6.2021. godine, žalba tužitelja je odbijena i prvostepena presuda potvrđena, te je odbijen i njegov zahtjev za naknadu troškova žalbenog postupka.

Blagovremenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se osporena presuda preinači ili ukine i predmet vrati na ponovno suđenje istom ili drugom vijeću drugostepenog suda.

Tuženi, u odgovoru, osporava navode revizije i predlaže da se odbije, kao neosnovana.

Revizija nije osnovana.

U ovoj parnici tužitelj traži da se utvrdi da je, u postupku rješavanja njegovog zahtjeva za prijem u članstvo K.s. u BiH, izložen diskriminaciji od strane tuženog zbog političkog ili drugog mišljenja i ubjeđenja; slijedom čega da se naloži tuženom da otkloni posljedice diskriminacije tako što će donijeti rješenje i izvršiti prijem tužitelja u članstvo K.s. u BiH i da se obaveže tuženi da mu naknadi štetu u vidu izgubljene dobiti, po osnovu neizdatih rodovnika i neodržanih kinoloških manifestacija, za period od 01.12.2012. do 16.01.2020. godine sa pripadajućim kamatama i troškovima postupka.

Tokom postupka pokazalo se nespornim: da je tužitelj registrovan 27.5.2010. godine pod nazivom S.k.o. u FBiH; da je rješenjem nadležnog organa od 16.01.2014. godine, promijenjen naziv udruženja u K.s. FBiH kako se sada zove; da je 14.3.2012. godine zaključen Ugovor o osnivanju tuženog, kao krovne kinološke organizacije u BiH (skraćeno KS u BiH) između K.s. HB, B.k.s. i K.s. RS kao osnivača; da je predmetnim ugovorom regulisano da je KS u BiH (tuženi) otvoren za sve ostale kinološke saveze i pasminske klubove, uredno registrovane i oformljene po Statutu tuženog, kao i organizacije koje eventualno u budućnosti budu registrovane i da će se pristupanje KS u BiH (tuženom) vršiti pod jednakim uslovima za sve, u skladu sa Statutom (član 2), a da je KS u BiH (tuženi) najviši oblik kinološkog organizovanja u BiH i kao takav predstavlja BiH kinologiju kod FCI i kod kinoloških saveza drugih zemalja, te da pojedinci, kinološka društva i klubovi ne mogu biti direktni članovi KS u BiH, već su obavezni biti u članstvu nekog od saveza, članova KS u BiH (član 3), pravo izdavanja rodovnika, sertifikata, povelja o šampionatima i ostalih pismena imaju sve članice KS u BiH pod jednakim uslovima (član 7); da je 14.3.2012. godine zaključen Aneks Ugovora o osnivanju KS u BiH kojim je regulisano da tužitelj ima pravo na članstvo u KS u BiH poštujući njegov Statut i normativna akta pod posebnim uslovima propisanim tim aneksom (član 1), te da ima pravo, kao član u KS u BiH (tuženog) sklopiti ugovor sa nekom od licenciranih članica u KS u BiH, koji ugovor se odnosi na štampanje rodovnika za potrebe njihovog članstva, a u tom slučaju licencirana članica izdaje svoj rodovnik, a tužitelj vrši nadovjeru istog, tužitelj ima pravo organizovanja državnih manifestacija nižeg ranga u skladu sa svojim potrebama, kao i međunarodnih manifestacija u skladu sa procentom učešća u okviru kvote koja pripada teritorijalnoj jedinici (član 2). Tužitelj je obavezan da u roku od sedam dana po prijemu aneksa pismeno obavijesti sva tri saveza osnivača o svojoj odluci, kako bi u slučaju pozitivnog odgovora usaglasili termine sastanaka, na kojima bi utvrdili broj izdatih rodovnika u periodu odvojenog rada i na taj način došli do procenata učešća u kvoti.

Tužitelj nije odgovorio u ostavljenom roku nego je dopisom od 07.4.2012. godine potvrdio prijem Ugovora o osnivanju KS u BiH kao i Aneksa tog ugovora, uz obavještenje da nije bio u mogućnosti odgovoriti u ostavljenom roku, zato što odluku o tako važnom pitanju može donijeti samo Skupština tužitelja, koja po Statutu tužitelja može biti zakazana u najkraćem vremenu od 15 dana od dana dostavljanja dokumentacije, te da je na Skupštini tužitelja 07.4.2012. godine donesena odluka o prihvatanju navedenog Ugovora i njegovog Aneksa. Tuženi je 14.4.2012. godine donio odluku u kojoj je navedeno da tužitelj ne može učestvovati u konstituisanju Skupštine tuženog zbog kršenja odredbi aneksa vezano za vremensko izjašnjavanje u roku od sedam dana, što je dovelo do nepostojanja potrebnih parametara koji bi bili pokazatelj njihovog udjela u kvoti skupštinskih delegata; te je konstatovano da je tužitelj redovan član KS u BiH sa svim pravima i obavezama koja proizilaze iz Statuta, Ugovora o osnivanju i Aneksa koji se odnose na prelazni period od 1,5 godinu, s tim da ne može učestvovati u radu Skupštine i njenim organima. Tužitelj se dopisom, s pozivom za sastanak i saradnju, od 04.7.2012. godine obratio

tuženom sa inicijativom da se u javnim glasilima u BiH objavi javni poziv zainteresovanim za učešće u članstvu krovne organizacije kinologa, na koji način bi se postigla javnost i ravnopravnost u odlučivanju, te da bi samo na takav način organizovanja kinologije u BiH moglo proizvesti volju međunarodnih organizacija, posebno FCI, da ukine Bosni i Hercegovini suspenziju i omogući njenim kinološkim predstavnicima učešće na međunarodnim manifestacijama, kao i organizovanje međunarodnih manifestacija u BiH, što bi imalo mnogostruku korist za BiH kinologiju. Povodom ovog dopisa tuženi je u odluci od 11.7.2012. godine konstatovao da iz njegovog sadržaja nije utvrđen smisao i svrha zahtjeva, pa da nisu u mogućnosti drugačije odgovoriti. Tužitelj je i kasnije - 23.01.2013, 22.3.2013, 27.02.2015. i 03.8.2016. godine podnosio zahtjev za prijem u članstvo kod tuženog, ali tuženi na njih nije reagovao. Članom 1. Ugovora o partnerstvu od 01.12.2012. godine, koji je zaključen između tuženog i Međunarodne kinološke federacije (FCI), regulisano je da predmetni ugovor potvrđuje da BiH ima status ugovornog partnera FCI.

Tokom postupka saslušan je zakonski zastupnik tužitelja i svjedoci D.O., A.S. i J.H., koji su svojim iskazima uglavnom potvrdili činjenično stanje kakvo proizlazi i iz naprijed navedenih materijalnih dokaza.

Na osnovu ovako utvrđenog činjeničnog stanja nižestepeni sudovi su, pozivom na odredbe člana 2, 12. i člana 15. Zakona o zabrani diskriminacije („Službeni glasnik BiH“ broj: 59/09 i 66/16 – u daljem tekstu: ZZD) i člana 2. i 15. Zakona o udruženjima i fondacijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj: 32/01, 42/03, 63/08, 76/11 i 94/16 – u daljem tekstu: ZUF BiH), te člana 7. i 123. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS", broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP) zaključili, da tužitelj nije dokazao da tuženi odbija prijem tužitelja u članstvo na temelju političkog ili drugog mišljenja i ubjeđenja; da je neosnovana tvrdnja tužitelja da rodovnici koje izdaje tužitelj nemaju snagu rodovnika koju su imali prije formiranja tuženog i da usljed toga tužitelj ne trpi ištetu u vidu zgubljenе dobiti, da sud nije nadležan da nalaže tuženom da primi tužitelja u svoje članstvo, pa su sudili kao u izrekama svojih presuda.

Nižestepene odluke su pravilne i zakonite i navodima revizije nisu dovedene u ozbiljnu sumnju.

Ravnopravnost građana i nediskriminacija po bilo kom osnovu je ustavno načelo (član 10. Ustava Republike Srpske), a odredbama ZZD uspostavlja se okvir za ostvarivanje jednakih prava svim licima u Bosni i Hercegovini i uređuje sistem zaštite od diskriminacije. Iako je ideja ljudskih prava usko vezana za pojedince - fizička lica, oni su upućeni na zajednicu u kojoj žive i mnoga prava mogu da ostvare samo u zajednici sa drugima. Zbog toga se fizička lica udružuju, a kao jedan od modaliteta tog udruživanja nastaju pravna lica – posebni entiteti koji posjeduju sopstveni pravni subjektivitet nezavisan od subjektiviteta njihovih članova. Danas je sasvim nesporno da su pravna lica titulari ljudskih prava čija priroda to dopušta, iako sam termin „ljudska prava“ asocira na fizička lica kao njihove „prirodne“ beneficijare. Saglasno principu univerzalnosti ljudskih prava, ona pripadaju svakome: pojedincima (fizičkim licima), socijalnim grupama, kao i pravnim licima (kao što je tužitelj).

U smislu odredbe člana 2. stav 1. ZZD, diskriminacija je različito postupanje, uključujući svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem licu (uključujući i pravno lice, kako je naprijed objašnjeno) ili grupi lica i onima koji su s njima u rodbinskoj ili drugoj vezi, na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, invaliditeta, starosne dobi, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze sa nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i pola,

seksualne orijentacije, rodnog identiteta, polnih karakteristika, kao i svaku drugu okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogućiti ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima života.

Neposredna diskriminacija postoji ako se lice (uključujući i pravno lice) ili grupa lica, zbog njihovog ličnog svojstva u istoj ili sličnoj situaciji, bilo kojim aktom, radnjom ili propuštanjem, stavljaju ili su stavljani u nepovoljniji položaj ili bi mogli biti stavljani u nepovoljniji položaj (član 3. stav 1. ZZD). Pravno lice ima pravo na zaštitu od diskriminacije ako je ono samo neposredna žrtva diskriminacije, a ne i kada je diskriminacija izvršena prema njegovim članovima.

Za osnovanost tužbenog zahtjeva iz osnova diskriminacije, mora se utvrditi da je do stavljanja u nejednak položaj došlo zbog jednog od zabranjenih osnova (član 2. stav 1. i član 5. ZZD). Zaštićeni osnovi, dakle, predstavljaju ključni element diskriminacije i različito tretiranje lica postaje diskriminacija, samo ukoliko se zasniva na jednom od zaštićenih osnova (po osnovu rase, jezika, vjere, etničke pripadnosti, političkog ili drugog mišljenja i ubjeđenja i drugo) ili ako se dokaže da je navodna žrtva diskriminacije, zbog neke svoje zaštićene karakteristike, morala biti drugačije tretirana kako ne bi bila dovedena u nepovoljan položaj.

Političko mišljenje ili ubjeđenje može biti osnov diskriminacije i kada je u pitanju pravno lice, na kakvoj tvrdnji tužitelj zasniva svoje zahtjeve iz tužbe. Međutim, u konkretnom slučaju tužitelj nije ni objasnio o kakvom se to političkom ili drugom mišljenju radi, pa posljedično tome ni učinio vjerovatnim da je žrtva diskriminacije „zbog političkog ili drugog mišljenja i ubjeđenja“, kada bi, saglasno odredbi člana 15. stav 1. ZZD, teret dokazivanja prešao na drugu stranu (tuženog) – da dokaže da nije došlo do diskriminacije.

Jedna od bitnih karakteristika diskriminacije jeste da je njen osnov uvijek neko lično svojstvo. Ukoliko nejednak tretman nije zasnovan na ličnom svojstvu, nije riječ o diskriminaciji već se eventualno radi o nekom drugom protivpravnom postupanju.

Tužitelj, kako je naprijed rečeno, nije učinio vjerovatnim, niti dokazao, da je na nekom njegovom ličnom svojstvu zasnovano ponašanje tuženog. Istina, tuženi nije izdao rješenje za prijem tužitelja u članstvo KS BiH. Prema odredbama ZUF BiH koje govore o registrovanju udruženja i fondacija (član 28. do 44), ta registracija se vrši po pravilima upravnog postupka. Protiv rješenja donesenih u tom postupku ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor (član 30. stav 3. i 5. ZUF BiH). Analognom primjenom navedenih zakonskih odredbi, tužitelj je svoja prava za pristupanje tuženoj kao krovnoj kinološkoj organizaciji u Bosni i Hercegovini, kada nije dobio nikakav odgovor na svoje zahtjeve, mogao štiti u upravnom postupku uključujući i upravni spor. Njemu je to poznato jer je vodio upravni spor pred sudom Bosne i Hercegovine u kojem je pokušao osprijeti pravilnost rješenja Ministarstva BiH o upisu tuženog u registar udruženja (presuda broj: S1 3 U 010650 12 U od 27.01.2015. godine kojom je tužba odbijena i odluka broj: S1 3 U 010650 12 Uvp od 13.5.2015. godine kojom je odbijen zahtjev za preispitivanje prvostepene presude). Pored toga, nadzor nad zakonitošću rada udruženja ili fondacija, koji se odnosi na djelatnost udruženja ili fondacije, vrše organi nivoa vlasti koji su nadležni za praćenje stanja u toj djelatnosti, a prema registrovanom sjedištu udruženja ili fondacije (član 47. stav 11. ZUF BiH), kao i Upravna inspekcija Ministarstva Bosne i Hercegovine, koja ima pravo da preduzme i određene mjere (stav 8. i 9. iste zakonske odredbe). Prema izloženom, budući da tužitelj nije dokazao da je nejednak tretman tuženog prema njemu zasnovan na nekom njegovom ličnom svojstvu, svoja prava je mogao štiti na naprijed opisani način, kako su regulisale odredbe ZUF BiH.

Kako tužitelj nije dokazao da se radi o diskriminaciji (deklaratorni antidiskrimnacijski zahtjev), neosnvanim se ukazuju i ostali zahtjevi tužitelja temeljeni na takvom utvrđenju – zahtjev za otklanjanje diskriminacije (restitutivni zahtjev) i zahtjev za naknadu štete.

Pozivanje revidenta na prepisku nekih od članova jednog i drugog udruženja, te dopis R.H. u kojem spominje, pored ostalih, neka neimenovana fizička lica kao članove tužitelja, nazivajući ih manipulatorima, za koje je dobro da su ih se riješili, upućuju na svojevrsno neslaganje i netrpeljivost između članova različitih udruženja, a ne na neki oblik diskriminacije u odnosu na samog tužitelja. Uostalom, tužitelj kao pravno lice, ima pravo na zaštitu od diskriminacije samo ako je on sam neposredna žrtva diskriminacije, a ne i kada je diskriminacija izvršena prema njegovim članovima.

S obzirom na naprijed iznesene razloge, ni ostali navodi revizije, koji se uglavnom svode na ponavljanje činjenica istaknutih tokom postupka, u pogledu kojih su se već izjasnili nižestepeni sudovi, uz obrazloženje koje prihvata i ovaj sud, nisu mogli ishoditi drugačiju odluku, slijedom čega je odlučeno kao u izreci, na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Senad Tica

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić